

Metropolialueen esiselvityksen selvitysmiesten kuulemistilaisuus - Kauniaisten kaupunginvaltuusto 4.2.2013

Kaupungin näkemyksiä metropolialuetta koskevan kuntauudistus selvityksen alustavista ehdotuksista

1.

Miten kunta näkee oman nykytilanteensa sekä roolinsa tulevaisuudessa metropolialueella 2030?

Kauniainen on vuonna 2005 käynnistyneen kuntauudistuksen yhteydessä useaan otteeseen selvittänyt kantaansa Helsingin seudun ja pääkaupunkiseudun kuntarakenteeseen ja seutuyhteistyöhön. Viimeksi tämä on tapahtunut kaupunginvaltuuston päätöksellä 11.4.2012, jolloin valtuusto on ottanut kantaa Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän ehdotuksiin nyt ajankohtaisen kuntauudistuksen perusteista. **Kauniaisten kanta on, että metropolialueen ongelmia ei ratkaista kuntaliitoksilla vaan seudullista hallintoa ja päätöksentekoa vahvistamalla.**

Kauniainen katsoo edelleen, että Helsingin seudun kehityksen turvaaminen vaatii panostusta koko seutua koskevien kysymysten hallintaan. Hallinnon järjestelmien kehittämisessä korostuu tästä syystä metropolihallinto ja koko seutua yhteisesti koskeva demokraattinen päätöksenteko.

Kauniainen katsoo, että peruskuntien tulee olla resursseiltaan riittävän vahvoja lähipalvelujen tuottamiseen. Kaikki seudun kunnat ovat kykeneviä huolehtimaan kunnille säädetyistä tehtävistä, eräiltä osin luonnollisesti erilaisten yhteistyöverkostojen kautta. Kauniaisten palvelut toimivat nykyisellään erittäin hyvin, eikä palvelujen varmistaminen tulevaisuudessa vaadi kuntaliitoksia.

Jos sosiaali- ja terveysuudistus toteutetaan kaavailujen mukaan niin, että kuntien tai yhteistoiminta-alueiden tulee käsittää 50 000 – 100 000 asukasta tai vielä paljon enemmän, Kauniainen varautuu yhteistoimintaan naapurikuntiansa kanssa, kuten suurin osa seudun kunnista joutuisi tekemään.

Kauniaisten kaupunki tarjoaa laadukkaat, helposti saavutettavissa olevat peruspalvelut molemmilla kotimaisilla kielillä. Kauniaisten vahvuuksia ovat yhteisöllisyys, toiminnallisuus, viihtyvyys, kaksikielisyys ja toimiva lähidemokratia. Vahvasti kaksikielisenä kuntana kaupungilla on tärkeä asema koko seudun kaksikielisyden kannalta.

Kauniaislaiset osallistuvat aktiivisesti oman elinympäristönsä kehittämiseen. Kaupunki uudistaa ennakkoluulottomasti toimintatapojaan suunnittelemalla ja kehittämällä käyttäjälähtöisiä kuntapalveluja esimerkiksi palvelumuotoilun menetelmin. Kuntien kokojen suurentaminen ei ole ratkaisu toimintojen tehokkuudelle tai laadun toteutumiselle.

2.

Missä asioissa ja minkä kuntien kanssa omalla kunnallanne on erityinen riippuvuussuhde (maankäyttö, asuminen, liikenne, työvoima, työpaikat)?

Kauniaisilla on huomattavan paljon hyvin toimivaa yhteistyötä ennen kaikkea yhdessä neljän pääkaupunkiseudun kaupungin kesken.

Seudullisella tasolla yhteistyö liittyy sairaanhoitoon ja koulutukseen, minkä lisäksi viime vuosina myös ”MAL -yhteistyö” on saanut yhä vakiintuneempia muotoja muun muassa Helsingin seudun liikenteen (HSL) laajenemisen myötä.

3.

Mitkä olisivat kuntanne näkökulmasta toimivimmat

- esitetyistä kuntarakennevaihtoehdoista?

Kauniainen ei omalta osaltaan tule hyväksymään kuntaliitosta A vaihtoehdossa.

Kauniaisten kannalta vaihtoehto A vastaa esitetyistä vaihtoehdoista parhaiten kaupungin aiemmin esittämiä kannanottoja seudullisen päätöksenteon vahvistamisesta ilman päällekkäistä hallintoa. Seudullisille asioille tarvitaan selkeät päätöksentekomekanismit ja demokraattinen avoin hallinto. Vaihtoehdon A yleisen toimivuuden kannalta ei ole mitään perustetta edellyttää Kauniaisten ja Espoon yhdistämistä. Se ei edistä seutuhallintoa sen enempää kuin näiden kahden kunnan asukkaiden hyvinvointia tai palvelujen saantia ja niiden turvaamista.

- onko muita vaihtoehtoja?

Kauniainen on halukas toimimaan ns. kokeilukuntana erilaisten sovellutusten osalta sekä selvittämään ja kehittämään yhteistoimintamuotoja myös muilla kuin nykyisillä yhteistoiminta-aloilla.

Länsieurooppalaiset toimivat kaupunkiseudut kuten Tukholma, Kööpenhamina, Pariisi ja Lontoo koostuvat useista pienemmistä kunnista, joiden itsehallinto toimii ja joiden yhteisistä esim. nyt käsiteltävänä olevaan metropolihallintomalliin ehdotettavista asioista vastaa edustuksellisesti valittu seutuhallinto.

- miten uskotte naapurikuntanne näkevän teidän liitosvaihtoehdonne tarpeellisuuden?

Vaihtoehdon A pohjalta Kauniaisten kaupungin näkemys on, että Espoolla ei ole tarvetta kuntaliitokseen Kauniaisten kanssa.

4.

Mikä olisi kuntanne näkökulmasta toimivin metropolihallinnon malli?

Kauniainen pitää A vaihtoehtoa ainoana mahdollisena jatkokehittämisen perustana. Hallintomalliin on kuitenkin mahdoton ottaa tarkemmin kantaa ennen huomattavan laajaa lisäselvitystyötä. Nyt ehdotuksen mukaan metropolihallinnolle ollaan siirtämässä hyvin eritasoinen laajahko tehtäväkenttä, joka toteutuessaan vähentää kunnan itsemäärämisoikeutta huomattavasti. Metropolialueen hallinnon yleiseksi lähtökohdaksi pitää asettaa subsidiariteettiperiaate.

Yleisellä tasolla on selvää, että metropolihallinnon ensisijaiset tehtävät liittyvät maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseen. Tästä ollaan laajalti yksimielisiä. Metropolihallinnolla voi olla vahva rooli asuntopoliitikassa, sosiaalinen asuntotuotanto mukaan lukien sekä maahanmuuttajien integrointiin. Näillä asioilla on suora yhteys sosiaalisen eheyden ylläpitämiseen. Eräät elinkeinopoliittiset ja kilpailukykyyn liittyvät tehtävät soveltuvat metropolihallinnon puitteissa hoidettavaksi. Metropolihallinto parantaa alueen kilpailukykyä.

Ehdotus siitä, että metropolihallinto vastaisi ruotsinkielisten palvelujen turvaamisesta seudullisesti, on ongelmallinen. Kauniainen ei kannata ehdotusta, jossa metropolihallinto yleisesti vastaisi peruskunnan järjestämisvastuulla olevien palvelujen koordinoinnista, ohjauksesta ja saatavuudesta ruotsin kielellä, vaan katsoo, että palveluiden saatavuus asiakkaan omalla kielellä tulee jatkossakin turvata palvelun järjestäjän toimesta. Tiettyjen erityispalvelujen kohdalla laajempi suunnittelu- ja keskittäminen voi olla tarkoituksenmukaista, ja siinä metropolihallinnolla voi olla jonkinlainen koordinoiva rooli, mikä edellyttää vielä perusteellista selvittämistä.